

EDİTÖRDEN

Uluslararası krize dönüşen Mortgage Krizinin etkilerini azaltabilmek için ABD önce peş peşe faiz oranlarında indirimler yapmaya, ardından yaklaşık 150 milyar doları doğrudan gelir desteği sağlamak için vergi iadesi ve benzeri yollarla topluma aktarmaya yönelirken, aynı zamanda iflasın eşliğine gelmiş mortgage kuruluşları ile finansal kuruluşları kurtarmaya başladı. Küresel kapitalizmin merkezi, krizden kurtulabilmek için çözüm olabileceğini düşündüğü her alana müdahale etti. Oysa liberal söylem temelde piyasaların temizlenebilme(zarar eden işletmelerin piyasayı terk etme) özelliğinin kaynakların etkin kullanımını sağladığını ileri sürer. Bu sürece yönelik müdahaleler piyasaların etkinliği zayıflatır.

Piyasaların krize girmesi ve bu krizi aşmak için piyasa dışı müdahalelerin kullanılması, küresel ekonomide yaşanan sermaye birikiminin kontrol edilemez bir büyüklüğe ulaşmasından kaynaklandı. Küresel fonlar birikim sürecini sürdürebilmek için, reel ekonominin fon ihtiyacını karşılayan, üretimin gerçekleştirilmesini mümkün kılan bir işlevden sıyrıldı. Ekonominin bütün unsurlarının ve işlemlerinin parasallaşmasını sağlayarak, manipülasyona açık hale getirdi. Küresel fonların büyümesi ile reel ekonomik büyüme arasında bağ kalmadı. Piyasalar asli fonksiyonlarını yitirmeye, fiyat mekanizması işlevini kaybetmeye başladı. Emtia fiyatlarında son yıllarda yaşanan, arz ve talep değişimleri ile açıklanamayan dalgalanmalar, mazisi birkaç yılı geçmeyen, birkaç büro ve birkaç yüz elemandan oluşan bilişim şirketlerinin piyasa değerlerinin milyar dolarla ifade edilmesi, Enron gibi enerji devi olarak bilinen bir şirketin birkaç gün içinde batması bunun en açık kanıtlarıdır. Uygulanan finansal tekniklerin ortaya çıkardığı bulanık ortamda firmaların karlılıklarını ve değerlerini belirlemek imkânsızlaştı. Piyasalar açık ve izlenebilir bir ilişkiler ağından, işlemlerin mahiyeti ve niteliğinin bilinemediği sonuçların kestirilemediği bir kaos ortamına döndü.

Yaşanan bu süreç, piyasalar ve uluslararası ekonomik işlemler üzerinde yeniden düşünmemiz için bir fırsat olarak kullanılabilir. Ekonomideki bütün işlemler toplumun refahını sağlama amacına yöneliktir. Hiçbir işlem ve organizasyon bu amaçtan bağımsız olarak görülemez. Bu anlamda piyasalar da toplumsal refahın etkin bir biçimde sağlanacağı organizasyonlar olarak tanımlanır. Ancak bu etkinliğin sürdürülebilmesi piyasaların yönetilmesiyle mümkündür. Hukuk tarafından üretilen piyasaların, refah üreten açık ve izlenebilir bir ilişkiler ağı olarak fonksiyonlarını sürdürebilmesini sağlamak gerekir. Ekonomi politikaları bunu sağlayabildiği ölçüde başarılı olacaktır.